

Perashat Behaäloteja 5783

Velas: 6:56 pm

Fin Shabat 1: 7:52 pm - R”T: 8:29 pm

Fin Shabat 2: 7:59 pm - R”T: 8:27 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Joshua M. Hilu

חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheayá

Golpeó una mesa frente a su dueño y se acabó rompiendo

La mirada

Caso: Reubén realizó una fiesta en su casa para celebrar un Siyum, y durante las canciones, Shimón continuamente estaba golpeando la mesa frente a Reubén, y la mesa que estaba cubierta de material fino y costoso se dañó. Reubén reclama el costo de la mesa, mientras que Shimón afirma que está exento de pagar, ya que el no tenía idea del material de la mesa, y aparte si Reubén sabía del sensible material de la mesa, al verme golpearla mientras cantaba tendría que haberme impedido seguir haciéndolo para cuidar que la mesa no se rompa

Moshe, un hombre de negocios, viaja a menudo de negocio. Hace varios años, en una ciudad mientras caminaba por la calle bajó la mirada al suelo para no fallar y ver cosas prohibidas. De repente, siente una ligera palmada en su hombro, un hombre que aparentaba ser gentil estaba ahí parado. "¿Está todo bien contigo?", "¡Si genial! ¿Por qué no?" contestó, "¿Estás hecho de carne y hueso o de algún otro material? Te sigo mientras caminas aquí, y veo que miras al suelo y ni siquiera miras a los que te rodean. ¿como haces eso?"

Pregunta: ¿Acaso Shimón puede exentarse de pagar ya que Reubén no le impidió seguir golpeando?

Moshe se sorprendió, no estaba preparado para esa pregunta en absoluto! Pero respondió, "Soy judío, no tengo permitido mirar todo lo que hay frente a mí". Él "gentil" estaba realmente conmocionado y expresó su gran admiración. "Mi madre también es judía", espetó de repente. Moshe instruyó: "Si ese es el caso, itú también eres judío!" y terminó su conversación.

Respuesta: La Guemará (ב"ק נו.) menciona "si Yehudá coloca una brasa en el corazón de Levy y murió, Yehudá está exento de cargo, ya que Levy tendría que haberse quitado de encima la brasa, pero si lo colocó sobre su ropa y se quemó, Yehudá está obligado a pagar los daños, aún en el caso que Levy podría haber quitado la brasa de ellas, ya que asumimos que Levy lo hizo con la intención de llevar después a juicio a Yehudá y cobrarle ahí (וכן נפסק בה"מ סי' תי"ח י"ח).

Según esto, Shimón no puede exonerarse a sí mismo diciendo que Reubén tenía que prevenir el daño, porque Reubén puede argumentar y decir "no tengo la necesidad de impedirte ya que puedo mañana llevarte a juicio".

Unos meses después, En Simjá Torá, a Moshe le llamó la atención ver a uno de los participantes que no parecía "nuestro", saltando y bailando con gran entusiasmo. Se acercó a él y le preguntó ¿Quién eres?. y el hombre contó "Crecí como un gentil, no sabía lo que significaba ser judío. Un día encontré una foto de mi abuelo materno, reuní todo el coraje en mí y le pregunté a mi madre ¿de dónde eres? ella respondió secamente que su padre era judío, pero más que eso, no quería hablar sobre el tema. Crecí pensando que los judíos son inferiores a toda la humanidad, y por eso mi madre se avergüenza de pertenecer a ellos. Hace unos meses, mientras caminaba por la calle, mis ojos se posaron en un hombre vestido con ropa extraña, que caminaba con la mirada baja, como si tratara de despegarse de todo lo que lo rodeaba. Era la primera vez que veía eso, despertó mi curiosidad y quería entender sus motivos en este comportamiento. Me respondió brevemente, que es judío y no se le permite mirar lo que quiera. Me emocioné de escuchar esto, nunca antes había encontrado a un judío practicante, y cuando lo ví me dí cuenta que está varios grados por encima de toda la humanidad!, Un judío con una valentía de alma que no se encuentra en toda el mundo material, eso fue lo que me trajo hasta aquí, gracias a la atenta mirada de un judío!

Sin embargo, hay que analizar si el mismo Din aplica en el caso que Shimón no está actuando como dañador, ya que solo golpeaba sin saber de qué material era y no tenía intención de dañar.

El Baäl Hamaor (סנה' לג.), escribió que un Dayan que erró en un Din de la Mishná no tiene que devolver el dinero a la persona que le ocasionó perder el juicio, ya que al equivocarse en algo obvio como una Mishná la persona que fue juzgada tendría que haber puesto atención del error y quejarse y de lo contrario el mismo se dejó perder.

El Jidushé Harim (ח"מ כ"ה ס"ק א') da dos explicaciones de cuál es la diferencia entre el Dayan que está exento de pagar y Yehudá que colocó la brasa está obligado a pagar, 1. Si el caso fuera que la brasa de Yehudá cayó sin querer sobre la ropa, Levy estaría obligado de quitar la brasa de ahí para que Yehudá no tenga que pagar por el Din de Hashabat Abedá, por lo tanto si no lo quito, igual Yehudá estaría exento de pagar los daños siendo que fue una situación la cual no tendría que haber terminado en un daño, pero ya que Yehudá colocó la brasa a propósito para dañar a Levy, Levy no tiene porque salvar de su responsabilidad a Yehudá, a diferencia del Dayan que erró sin querer (כ"ב ע"ה ש"ס סי' ת"ח סעי' ל"ה).

2. La brasa ya comenzó a quemar la ropa, a diferencia del Dayan que no causó daño aún después del veredicto sino hasta ejecutarlo y se podría haber impedido. Por estos dos motivos, en este caso Levy no tiene porque salvar a Yehudá de su responsabilidad, siendo que ya comenzó a dañar y quiso dañar a propósito.

Por lo tanto, Reubén está obligado a reprochar a Shimón para que deje de golpear, ya que Shimón no lo está haciendo a propósito para dañar y el daño aún no ha ocurrido cuando él está golpeando, por lo tanto, Reubén necesita impedir que ocurra algún daño en su propiedad, y de no ser así Shimón esta exento de pagar.

Halaja Lemaasé

Pregunta: ¿Cuál es la Cavaná correcta que hay que pensar al momento de decir el Shemá Israel?

anteriormente mencionada, sino que sobre el Kiriat Shemá se exige otra Cavaná aparte que es la de entender literalmente lo que significa cada palabra del Pasuk (משנ"ב שם ס"ק י"א).

Respuesta: El Shuljan Aruj (או"ח ס' סעי' ד') dictaminó que es necesaria poner Cavaná al momento de cumplir una Mitzvá.

Sin embargo, esta Cavaná no basta con únicamente entender las palabras, sino que principalmente hay que recibir sobre nosotros lo que estamos diciendo por eso el entenderlo es de suma importancia (ע' אג"מ או"ח ח"ה סי' ה' אות ב').

Por lo tanto, la primer Cavaná que se necesita al momento de decir el Shemá es de cumplir con una Mitzvá de la Torá.

Por otro lado, el Shuljan Aruj (שם סעי' ה') estipuló que la persona que no pone Cavaná en el primer Pasuk del Kiriat Shemá no cumple la Mitzvá y es necesario repetir el Pasuk de nuevo. El Mishná Berurá explica que esta Cavaná no es la

El Kiriat Shemá es Kabalat Ol Maljut Shamaim, por lo tanto, al momento de decirlo debemos de recibir sobre nosotros el yugo de Hashem aceptar su reinado y cumplir sus preceptos.

בענין ביאור חטא מרים ואהרן וטעם עונש שנצטרעה

א' איתא בגמ' ערכין דף ט"ז ע"א דבעון לשון הרע נגעים באים על האדם, ומקשה הגמ' והאמר ר' ענני בר ששון, דמעיל מכפר על לשון הרע, יבא דבר שבקול (דפעמוני זהב של המעיל נשמעין) ויכפר על מעשה הקול, ומשני לא קשיא, הא דאהנו מעשיו, הא דלא אהנו מעשיו (ופרשי"י אהנו מעשיו שנתקוטטו על ידו) אהנו מעשיו אתו נגעים עליה, לא אהנו מעשיו מעיל מכפר.

ומקשה הגמ' והאמר רב סימון משמיה דר' יהושע בן לוי, דלשון הרע מתכפר על ידי הקטרת, דתני ר' חנינא למדנו לקטורת שמכפרת דכתיב (במדבר י"ז י"ב) **"ויתן את הקטורת ויכפר על העם"**, ותנא דבי ר' ישמעאל על מה הקטורת מכפרת, על לשון הרע, יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי, ומשני לא קשיא הא בצנעא הא בפרהסיא.

ומסכם בזה החפץ חיים בשמירת הלשון חלק שני פרק כ': היוצא מזה, דבאהנו מעשיו אתו נגעים עליה, אפילו אם הלשון הרע היה בצנעא. ובלא אהנו מעשיו יש חלוק דאם הלשון הרע היה בצנעא, הקטרת, שהיתה גם כן בחשאי, שהיה צריך כל אדם לפרוש אז, מכפרת. ואם הלשון הרע היתה בפרהסיא, מכפר על זה המעיל, שהיה נשמע קולו בכוא אל הקדש.

ב' עוד ממשיך החפץ חיים ומבאר: שמרים נענשה בעונש הצרעת, בעבור שדברה שלא כהוגן על משה רבינו עליו השלום, והלא היא דברה עם אהרן רק בינה לבין עצמה, ולא רבים, והיה עליהם להגן זכות הקטורת, שמכפר על לשון הרע שבחשאי, ותיירץ שהלשון הרע, שהוא על אדון הנביאים חמור טפי ולא מתכפר בקטורת כי אם בנגעים, ומ"מ הקיל הכתוב עליה על ידי תפילתו של משה שידוע, שעל לשון הרע בא עונש נגעים להיות מצורע מוחלט כדאיתא בגמרא, ועליה הקיל הכתוב להיות רק מסגרת על שבעה ימים עכ"ל.

ג' מבואר מתוך דברי החפץ חיים זצ"ל, דעון מרים דלשון הרע על משה לא נחשב "אהנו מעשיו", ולכן שפיר הקשה דא"כ למה נענשה מרים בצרעת, ולא היה מספיק ע"י הקטורת. ולזה תירץ מפני שדברה שלא כהוגן על אדון הנבאים לכן חמיר טפי. אולם כדי להגדיר את חטא מרים דלא הוי "אהנו מעשיו", צריכים לומר דלא דיברו בפני משה אלא רק בינם לבין עצמם, כמו שהזכיר בהדיא החפץ חיים, ובעצם כן איתא בספרי ז"ל: (הביאו החפץ חיים בפתיחה להלכות לשון הרע בעשין א' בבאר מים חיים) והלא דברים ק"ו, ומה מרים **שלא דיברה אלא שלא בפניו של משה**, ולהנייתו של משה, ולשבחו של משה, ולבניינו של עולם, כך נענשה, המדבר בגנותו של חבירו רבים על אחת כמה וכמה. עכ"ל. הרי להדיא דלא דיברה בפני משה, וא"כ לא הוי "אהנו מעשיו" וכאן שלא היה בפני משה, לא נתבזה על ידם, ולכן הקשה מרן הח"ח, דלמה לא הגן עליהם זכות הקטורת.

ד' אלא דבעצם ענין זה שנוי במחלוקת בספרי עצמו דאיתא שם בספרי בסוף פרשת בהעלותך: **וישמע ה'** מלמד שלא היתה בריה (שתשמע ותלך ותספר), אלא בינו לבין עצמו דברו בו שנאמר "וישמע ה'", רבי נתן אומר, אף בפניו של משה דברו בו שנאמר: **וישמע ה' והאיש משה עניו**

וגו', אלא שכבש משה על הדבר (מפני ענוה שהיתה בו, וכפרשי"י **ענו, שפל וסבלן**) ומשמע דמשה היה שם. וא"כ לדעת רבי נתן, לא קשה קושיית החפץ חיים, למה לא הגן עליהם זכות הקטורת, דהרי אם דברו בפני משה הו"ל "אהנו מעשיו" דהרי ביוזוהו בפניו, ובכה"ג לא היה מגין עליה זכות הקטורת, אלא בעו דווקא "נגעים". ואין ליישב דכיון שמשה היה ענו וסבלן לא נחשב "אהנו מעשיו" משום שלא הרגיש שום הרגשה של השפלה, מחמת ענוותו, דהרי החפץ חיים שם בשמירת הלשון לגבי המגפה שבאה על העם לאחר שבלע האדמה את קורח ועדתו, והקטרת הקטורת שעשה אהרן בחוץ כדי לעצור המגפה, שם החשיבו החפץ חיים דהקניטו את משה וכתב שם דנחשב אהנו מעשיו לכן לא הגין עליהם הקטורת שבחשאי ע"ש, ומוכרח לבאר דאף שמשה היה ענו וסבלן, אם ביזו אותו נחשב ל"אהנו מעשיו", (אם לא שנחלק בין האשמה שאמרו העם עליהם **דהמיתו את עם ה'** ללשון הרע שדיברה מרים).

ה' היוצא, דלפי רבי נתן שפיר הגיע הצרעת משום נחשב ל"אהנו מעשיו", ולכן לא הגין עליהם הקטורת שבחשאי, אלא דוקא נגעים.

ולדברי החפץ חיים והתנא האחר שבספרי, שלא היה בפני משה, לא נחשב ל"אהנו מעשיו" ולכן שפיר הקשה הח"ח למה לא הגין עליהם הקטורת, ותיירץ משום דדברו על אדון הנבאים.

ו' ויש להעיר לדעת התנא שבספרי, דלא דברו בפני משה, א"כ למה הפסוק כתב: "והאיש משה ענו וגו'" מהו הענין כאן למה שדברו אם לא היה בפניו מהו "הסבלן" שפירש רש"י, הרי לא דברו בפניו?

והיה נראה לבאר על פי מה דהביא החפץ חיים בהלכות לשון הרע כלל ח' בבאר מים חיים אות א' למה מרים עשתה שלא כהוגן, הרי כל הדיבור היה להנייתו של משה לשם שמים כדי להוכיחו אחר זה כמה שפירש מאשתו, והרי מבואר בכלל י' שאם נתברר לו שאחד עשה עולה לחבירו מותר לספר הדברים לבני אדם אם כוונתו לתועלת ע"ש היטב, וא"כ מותרים היו לדבר ביניהם בענין זה. וביאר החפץ חיים ז"ל, דהם נעשו משום **ההחלטה** שנחלט בעיניהם שעשה שלא כדיון כמו שאמרו הרק אך וגו' דלא היה להם להחליט לעת עתה כל זמן שלא דרשו מאיתו טעם הדבר, וביאר שם החפץ חיים בהערה דמדוייק מלשון הסיפרי דלא נתכוונו לפחות גדלות נבואתו, רק שחשבו שאין מעלת נבואה בעולם יותר מנבואת האבות ונבואתם, כמו שסיים הסיפרי על הכתוב הרק אך במשה דבר ה' והלא אף עם אבותינו דיבר הקב"ה ולא פירשו מפריה ורביה. אולם כל זה הוא לפי הסיפרי, אולם כתב החפץ חיים בסוף הערה. ועיין היטב באבות דרבי נתן פרק ט' ומשמע שהוא מחולק עם הסיפרי וצ"ע. והנה שם באבות דרבי נתן איתא: מרים אמרה אלי היה דבור ולא פירשתי מאצל בעלי, אהרן אמר אלי היה דבור ולא פירשתי מאצל אשתי ואף אבותינו הראשונים היה דבור עליהם ולא פרשו מאצל נשותיהן, אבל הוא מפני שדעתו גסה עליו פירש הוא מאצל אשתו, ולא היו דנים אותו בפניו אלא שלא בפניו

ולא היו דנים אותו בודאי אלא בספק ספק שדעתו גסה עליו ספק אין דעתו גסה עליו, והרי הדברים ק"ו ומה מרים וכו' עכ"ל.

ולפ"ו יש מחלוקת בין הסיפרי לאבות דר' נתן, מה היה האיסור של מרים ואהרן, דלפי הסיפרי הוא ממה שהחליטו ולא מחמת שחשבו דדעתו גסה עליו, ואילו לפי האבות דר' נתן היה מפני שהסתפקו אם דעתו גסה עליו. וא"כ לפי האבות דר"ג, ניהא מה שהמשיך הפסוק ואמר "והאיש משה ענו" דלא בא ללמד שדברו לפני משה ומשה היה סבלן כדפרשי"י אלא בעצם לא היה משה בפניהם והכתוב בא להורות לנו דודאי משה רבינו "לא גסה דעתו עליו" כמו שהם חששו. אולם לפי הסיפרי עדיין תשאר הקושי, דלמ"ד שלא היה משה בפניהם, מהו הענין שהפסוק מבאר דמשה היה ענו, אם כל הענין היה דלא נתכוונו לפחות גדלות נבואתו, רק שחשבו שאין מעלת נבואה בעולם יותר מנבואת האבות ונבואתם, מהו הקשר בין ענין זה להא דמשה היה ענו.

ז' והנראה לבאר על פי המוסר דגדלות משה רבינו בדרגתו של הנבואה יותר מכל הנביאים ואף מהאבות, היה מפני ענוותו, דכל מה שהאדם אינו מחשיב את האנוכיות שבו, יותר יש לו מעלה רוחנית, נמצא דכיון שמשנה רבינו היה ענו מכל האדם אשר על פני האדמה ממילא דרגתו היה ממעל לכולם. ואיתא בספרי: מכל האדם אשר על פני האדמה, ולא מאבות. רבי יוסי אומר אף מאבות שנאמר "מכל אדם" ע"ש, וא"כ לפי דעת רבי יוסי, ניהא מה שכתבנו.

ויש עוד סמך דמשה היה יותר ענו מהאבות מהא דאיתא בחולין דף פ"ט ע"א, אמר רבא ואיתמא ר' יוחנן גדול שנאמר במשה ואהרן יותר ממה שנאמר באברהם דאילו באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר, ואילו במשה ואהרן כתיב **ונחננו מה**. אולם צריך לבאר דאף שגם אהרן החשיב את עצמו כ"נחננו מה" מ"מ ב"נחננו מה" יש יותר דרגות, ושל משה עולה על כולם, ולכן הוא אדון הנבאים. בא וראה עד כמה הוא גדול כח הענוה.

ואיתא במסילת ישירים פרק כ"ב: אמרו חז"ל (סוטה דף ה') כמה גדולים נמוכי הרוח, שבזמן שביט המקדש קים, אדם מקרים עולה, שכר עולה בידו, מנחה שכר מנחב בידו, אבל מי שדעתו שפלה עליו, מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות כולם שנאמר וזכי אלוקים רוח נשברה, הרי זה שבח של נמוכי הרוח שהם ענוים בליבם ובמחשבותם, וכן אמרו עוד (חולין פ"ט) "לא מרובכם מכל העמים" אמר להם הקב"ה, בני, אני חושק בכם, שאפילו כשאני משפיע לכם גדולה, אתם ממעטין עצמכם לפני, נתתי גדולה לאברהם אמר ואנכי עפר ואפר, נתתי גדולה למשה ואהרן אמרו ונחננו מה, נתתי גדולה לדוד אמר ואנכי תולעת ולא איש עכ"ל.

וראיתי בשם הגר' אביגדור מילר זצ"ל (בעלון משיחותיו על פרשת השבוע "תורת אביגדור" פרשת בהעלותך) שהגדיר דשורש ה"ענוה" הוא לחיות בהרגשה דהקב"ה נגדו תמיד, ועי"ז ממילא תהיה לו ענוה.

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, delta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, preguntas.

CONTACTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX